

SLUTTRAPPORT LØFT FOR FORELDRE

"Kid's Skills for Parents"(KSFP) - Praktiske verktøy for løsningsfokusert foreldreskap.

Prosjektnr 2008/1/0533

Forord

Dette er en sluttrapport for prosjektet "Løft for Foreldre: Kid's Skills for Parents – praktiske verktøy for løsningsorienterte foreldre", ett toårig forebyggingsprosjekt. Voksne for Barn søkte, og ble tildelt, midler til prosjektet i 2009.

Prosjektet har gjennomført i samarbeid med Ben Furman og Helsinki Brief Therapy Institute, som har utviklet foreldreprogrammet Kid's Skills for Parents.

Voksne for Barn vil rette takk til Ben Furman, som invitert oss til et samarbeid som har gitt organisasjonen et verdifullt verktøy til bruk i vårt arbeid for barn og unges psykiske helse og oppvekstvilkår.

Prosjektet er støttet av ExtraStiftelsen Helse og Rehabilitering med Extra-midler. Voksne for Barn er Extrastiftelsen takknemlige for å ha fått den økonomiske muligheten til å gjennomføre dette utviklingsprosjektet.

Sammendrag

Målet for virksomheten i Voksne for Barn er bla. å øke kunnskap, innsikt og mestringsevne hos foreldre og foresatte. Mange foreldre melder behov for støtte, informasjon og kunnskap for å utøve foreldreskapet på en god nok måte.

Voksne for Barn ønsket å være samarbeidspart for Kid's Skills for Parents i Norge, da dette programmet ligger nært organisasjonens verdigrunnlag og passer godt in i organisasjonens tilbud. Tema for foreldrekursene spenner fra det å forsterke positiv utvikling hos barnet gjennom ros til kreative metoder for å hjelpe barn å løse problemer, samt å støtte barn i å ta ansvar for egne handlinger.

Målet med prosjektet er å styrke foreldre i foreldrerollen gjennom å gi de praktiske verktøy for å håndtere daglige utfordringer ved barneoppdragelse. Dett er gjort gjennom å

- Oversette og tilpasse manualen og deltagermaterieill til norske forhold
- Utdanne kursholdere
- Utvikle kurstilbud for fagpersoner som ønsker sertifisering for å kunne tilby foreldrekurs
- Bidra til tilbud om foreldrekurs

Målgrupper for prosjektet er

- Fagpersoner med relevant faglig bakgrunn og erfaring
- Foreldre med barn som er 3 år og eldre

I prosjektperioden har vi

- oversatt manual og deltagermaterial til norsk og tilpasset foreldrekurset til norske forhold.
- utarbeidet retningslinjer for norske kursholdere for Løft for Foreldre.
- utdannet 20 kursholdere for Løft for Foreldre-kurs, fra ulike deler i landet og på ulike arenaer
- tilbudt foreldre Løft for Foreldrekurs på 18 steder
- samlet erfaringer fra foreldrekursene og tilpasset form og innhold
- rekruttert kursledere for nye kurs for blivende kursholdere i regi av Voksne for Barn
- laget plan for videre spredning av Løft for Foreldre-kurs i regi av Voksne for Barn

FRAMDRIFTSPLAN

2009

- Avtaler med HBTI
- Produksjon og oversettelse av materiell
- Utvikling av rekrutteringskriterier og retningslinjer for kursholdere
- Rekruttering gruppeledere
- Opplæring av gruppeledere
- Gjennomføring av foreldrekurs

2010

- Gjennomføring av foreldrekurs
- Erfaringssamling for kursholdere

2011

- Gjennomføring av foreldrekurs
- Erfaringssamling og fordypningssamling for kursholdere
- Rekruttert kursholdere fra deltagere i pilotprosjektet
- Utarbeide plan for implementering og spredning

Kap 1. Bakgrunn for prosjektet/Målsetting

Målet for virksomheten i Organisasjon Voksne for Barn er bla. å øke kunnskap, innsikt og mestringsevne hos foreldre og foresatte. En viktig del av Voksne for Barn sitt arbeid er å støtte og styrke foreldre/foresatte i den rolle de har overfor barn.

Familien er den viktigste rammen om barn og unges oppvekst og emosjonell utvikling.

Foreldre har hovedansvar for omsorg og oppdragelse i vårt samfunn. Familien gir omsorg og skaper holdninger. I familien utvikles barnets identitet og grunnlaget for personlighetsutvikling legges. Å være foreldre innebærer store krav til den enkelte og mange foreldre melder behov for støtte, informasjon og kunnskap for å utøve foreldreskapet på en god nok måte. Når vi fikk muligheten til å bli den norske samarbeidspart som prøvde ut Kid's Skills for Parent (heretter Løft for Foreldre) i Norge takket vi raskt ja, da dette programmet ligger nært organisasjonens verdigrunnlag og passer godt inn i organisasjonens øvrige tilbud til foreldre/foresatte.

Løft for Foreldre er en norsk versjon av Kid's Skills for Parents, som er utviklet av Ben Furman, Helsinki Brief Therapy Institute Ltd. Helsinki Brief Therapy Institute ble grunnlagt i 1985 av psykiater Ben Furman og psykolog Tapani Ahola. Instituttet tilbyr opplæring i løsningsfokusert psykoterapi. Deres treårige utdanning for fagpersoner gir akkreditering til utdanning som psykoterapeut i Finland.

Kids' Skills - a solution-focused method for solving children's problems

www.kidsskills.org

Steps of responsibility - A constructive and non-punitive procedure for dealing with the wrongdoings of children and adolescents developed for the Finnish School system.

www.kidsskills.org

Takket være Ekstrastiftelsen har Voksne for Barn hatt muligheten å tilpasse, oversette og prøve ut foreldrekursen Løft for Foreldre (Kid's Skills For Parents) i Norge. De tilbakemeldinger vi har fått fra foreldre som har deltatt på kurset er gjennomgående meget positive.

Målet med prosjektet var å

- Oversette og tilpasse manualen og deltagermateriell til norske forhold
- Utdanne kursholdere
- Utvikle kurstilbud for fagpersoner som ønsker sertifisering for å kunne tilby foreldrekurs
- Rekruttere kursledere fra deltagerne i pilotprosjektet for å kunne tilby utdanning til flere fagpersoner
- Bidra til tilbud om foreldrekurs

Målgruppen for prosjektet:

- Fagpersoner med relevant faglig bakgrunn og erfaring
- Foreldre med barn som er 3 år og eldre

I søknad til Helse og rehabilitering ble målene presentert slik:

MÅL:

Styrke foreldre i foreldrerollen gjennom å gi dem praktiske verktøy for å håndtere daglige utfordringer ved barneoppdragelse.

Gjøre foreldre kjent med de grunnleggende prinsippene i løsningsfokuset psykologi relatert til foreldreskap.

Delmål:

- Utdanne 10 gruppeledere
- Oversette og tilpasse manual for KSFP til norske forhold
- Invitere til og drive foreldregrupper på 10 steder

INNHold LØFT FOR FORELDRE:

Løft for Foreldre er et kurstilbud for foreldre med barn fra 3 år og eldre, som strekker seg over fem kvelder. Deltagerne vil trene på oppdragelsesferdigheter basert på en løsningsfokuset tilnærming.

Løft for Foreldre er basert på Kid's Skills for Parents, som er et nyutviklet konsept som er designet av psykiater Ben Furman og psykolog Tapani Ahola i samarbeid med spesialpedagog Tuija Terävä og Sirpa Birn. Metoden er en forlengelse av deres tidligere arbeid med "Kid's Skills! (Jeg Kan!)", som er en løsningsfokuset metode for å hjelpe barn å finne strategier for å løse problemer.

Målet med foreldrekurset er å styrke foreldrenes tiltro til seg selv som foreldre og å tilby dem praktiske verktøy for å håndtere hverdagens utfordringer som foreldre.

Løft for Foreldre kan arrangeres og tilbys gjennom VfB eller gjennom offentlige tjenester som barnehager, skoler, barneverntjenesten, familiesentre etc.

Det er også mulig for bedrifter å arrangere kurs, hvis man ønsker å tilby sine ansatte positive foreldrekurs.

Kurset består av fem to timer lange møter. Møtene finner sted hver eller annenhver uke, med unntak for siste møte, som avholdes 3-4 uker etter forrige møte.

Kursholdere for løft for Foreldre må være utdannede og lisensierte av Helsinki Brief Therapy Institute. I Norge er det Voksne for Barn som utdanner kursholdere. De må også ha bakgrunn fra arbeid med barn og familier og ha kjennskap til løsningsfokusert arbeid.

Tema for foreldrekurset

Hver samling har et eget tema:

1. *WOW!* Forsterke positiv utvikling hos barnet gjennom ros.
2. *Kutt ut!* Om å besvare barns uønskede beteende.
3. *Dra i samme retning.* Om å styrke samarbeid mellom foreldre.
4. *Hjelp!* Kreative metoder for å hjelpe barn å løse problemer.
5. *Å straffe eller ikke straffe?* Å støtte barn i å ta ansvar for sine handlinger.

Hver samling følger en bestemt struktur og har et bestemt innhold, som er detaljert presentert i manualen.

Kap 2. Prosjektgjennomføring/Metode

Prosjektet har i prinsipp fulgt planen og det har vært få avvik. Det største avviket har vært i forhold til tid. Mange av deltagerne i pilotprosjektet trengte lenger tid enn forventet til å gjennomføre de foreldrekurs de hadde forbundet seg å holde. Prosjektet har derfor tatt lengre tid enn forventet å gjennomføre og det blev søkt om utsatt tidsfrist. (11. juni 2011)

Voksne for Barn inngikk avtale med Helsinki Brief Therapy Institute (HBTI) når tildeling av midler fra helse og Rehabilitering var klar.

Det ble besluttet at VfB skulle organisere oversettelse og tilpasning av manual og deltagermateriell i direkte samarbeid med Ben Furman. Ben Furman skulle også medvirke ved utdanningen av den første gruppen kursholdere.

I samarbeid med HBTI ble det også utarbeidet retningslinjer for deltagerne i pilotprosjektet. Disse forbandt seg å delta på opplæring, læse boken "Unger Kan!", prøve ut elektronisk materiell, følge manualen og å gjennomføre to foreldrekurs etter utdanningen. Etter de to kursene skulle kurs-logg og kopi av kursdeltagernes evalueringer sendes til VfB.

Gruppeledere ble rekruttert gjennom VfB og utdanningen ble gjennomført i Norge i samarbeid med Helsinki Brief Therapy Institute. Planen var å produsere en undervisningsfilm til bruk ved senere utdanninger. Dette gikk vi bort ifra, da formen for utdanningen er basert på prinsippet "learning by doing" og en film ville vært vanskelig å passe inn i denne pedagogiske formen. Da deltagerne i pilotprosjektet tidlig pekte på behovet for faglig fordypning i løsningsfokusert arbeid valgte vi isteden å arrangere nettverkssamling for den som ønsket, hvor Vivian Luth Hansen fra BRIEF Solution underviste. (Vivian Luth Hansen blev anbefalt som veileder av Ben Furman og hon var også godt kjent med programmet gjennom ham.)

Opplæring av kursledere ble gjennomført 4.-5. Juni 2009, med Ben Furman som kursholder. Tjue kursledere fra ulike deler av landet og ulike arenaer er nå utdannet. Kurslederne skulle deretter invitere til foreldrekurs fra og med august 2009. Hver kursleder har forpliktet seg til å gjennomføre foreldrekurs i perioden august 2009 - mars 2010. Etter dette vil erfaringer bli sammenstilt og utvekslet for å kunne gjøre endelige justeringer. Det er gjennomført to erfaringssamlinger i prosjektperioden. Erfaringer fra disse og de justeringer Ben Furman har gjort, med utgangspunkt i erfaringer fra andre land som bruker Løft for Foreldre, har integrerts i manual og retningslinjer for kursholdere.

I den opprinnelige planen var det tenkt at 10 fagpersoner skulle rekrutteres som deltagere for å prøve ut Løft for Foreldre. Når vi lyste ut muligheten for å søke om å delta viste det seg å være stort interesse og over 70 personer søkte.

Da vi så at det var mulig å øke antallet deltagere uten å øke de økonomiske kostnadene fikk 20 personer mulighet for å delta. Dette viste seg å være en god beslutning da ikke alle deltagere hadde mulighet å gjennomføre foreldrekurs så raskt som vi hadde ønsket. Mange trengte tid for å finne egnede former og sammenhenger for å tilby kurs til foreldre. Rekrutteringsarbeidet viste seg også for mange å være mer kompliserte enn først antatt. De 20 deltagerne ble rekruttert etter følgende kriterier:

- Relevant faglig utdanning og erfaring
- Mulighet for å tilby og å gjennomføre foreldrekurs
- Ulike typer arenaer for kursene

Voksne for Barn ønsket å prøve ut foreldrekursen ifht foreldregrupper i kontakt med ulike tjenesteytere og det tredje rekrutteringskriteriet var derfor svært viktig. I den gruppe kursdeltagere som blev valgt ble det tilbudt kurs i regi av

- Barnehage
- Helsestasjon
- Barneskole
- Barnevern
- Psykisk helsevern for voksne
- Familiesenter/Familiens Hus
- Voksne for Barn lokalt

Det er gjennomført foreldrekurs på 18 steder i prosjektperioden. Evalueringene fra foreldre som har deltatt er gjennomgående positive. De melder at de har fått både praktiske verktøy til bruk i hverdagen og, fremfor alt, en ny måte å forholde seg til og å kommunisere med sitt barn på.

Da Løft for Foreldre blir prøvd ut i flere land parallelt har vi fortløpende fått ta det av forandringer og justeringer som Ben Furman og HBTI gjort i manual og deltagermateriell.

Ved sluttet av prosjektperioden ble prosjektet overført til kursavdelingen i Voksne for Barn, hvor målet er å fortløpende kunne tilby kurs for fagpersoner som ønsker å holde Løft for Foreldre-kurs og markedsføre kurs for foreldre rundt om i landet. Kursholdere blir hentet fra deltagerne i pilotprosjektet.

VfB's interne strategigruppe ved generalsekretær har fungert som styringsgruppe for prosjektet (vedtatt delegasjon i organisasjonen). Prosjektleder har vært fagkoordinator i organisasjonen og ytterligere to fagkoordinatorer, som jobber med foreldrestøttende arbeid har inngått i prosjektgruppen.

Kap 3. Resultater og resultatvurdering

Voksne for Barn er meget fornøyd med resultatet fra pilotprosjektet. Resultatet fra prosjektperioden samsvarer med målet: Organisasjonen har fått prøvd ut og tilpasset et verktøy for å styrke foreldre/foresatte i deres oppgave som omsorgspersoner, som passer

godt sammen med andre tilbud og tiltak organisasjonen har for foreldre og omsorgspersoner.

Det har også ett prosjekt som har gett viktige erfaringer ifht hvordan utvikle nye tilbud og aktiviteter i en frivillig organisasjon som Voksne for Barn. Både det å finne tiltak som ligger nært organisasjonens grunnleggende verdier og som har en form som tilpasses organisasjonens er viktig for å sikre at det blir noe mer enn et tidsavgrenset prosjekt.

Det har også vært meget nyttig å organisere deltagere i prosjektet i form av et nettverk, som drivs av eget engasjement og som har direkte nytte av tiltaket.

Sist, men ikke minst: å få ta del av foreldrenes evalueringer og se at dette har vært svært nyttig for dem i deres oppdragerrolle gjør at prosjektet kan karakteriseres som meget vellykket.

Kap 4. Oppsummering/Konklusjon/Videre planer

Løft for Foreldre vil være et viktig bidrag fra Voksne for Barn for å styrke foreldre og omsorgspersoner i deres rolle. Det er stort interesse, både fra foreldre og fra ulike fagmiljøer, for å kunne tilby Løft for Foreldre. Takket være Extrastiftelsen har Voksne for Barn fått muligheten å utvikle og tilpasse kurs og kursmateriell, slik at Løft for Foreldre vil kunne være et permanent tilbud i organisasjonen, i videre samarbeid med HBTI. Voksne for Barn vil hvert år invitere til kurs for å bli sertifisert kursholder for Løft for Foreldre. Vi vil også markedsføre de Løft for Foreldre-kurs som tilbys rundt om i landet.